

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md
e-mail: secretariat@justice.gov.md

29.11.2023 nr. 04/2-10487

la nr. 16/4851 din 29.11.2023

**Ministerul Muncii și Protecției Sociale
Cancelaria de Stat**

Urmare examinării proiectului Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2024, comunicăm următoarele.

Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei informative, proiectul de act normativ a fost elaborat conform prevederilor *Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, Legii nr. 181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale*, altor acte normative, ce țin de domeniul protecției sociale de stat. Bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2024 a fost estimat la venituri și la cheltuieli în sumă de 42722455,3 mii de lei și este balansat, ținând cont de mijloacele bugetului de stat în sumă de 6578860,8 mii lei, destinate acoperirii deficitului de mijloace proprii.

Raționamentele expuse de inițiator în notă reflectă motivul emiterii actului normativ și cerințele care au impus intervenția normativă.

Totodată atenționăm că, autorul proiectului nu a justificat prin argumente pertinente majorarea contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă fixă anuală (taxa fixă anuală) calculată pentru plătitorii specificați la pct. 1.6, 1.7 și 1.8 din anexa nr. 1 la *Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale* în mărime de 27772 lei și contribuția de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă fixă anuală (taxa fixă anuală) calculată pentru plătitorii specificați la pct. 1.6¹ din anexa nr. 1 la *Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale* în mărime de 33104 lei.

Cu referire la majorarea contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă fixă anuală (taxa fixă anuală) calculată pentru plătitorii specificați la pct. 1.6¹ din anexa nr. 1 la *Legea nr. 489/1999* (profesiile juridice) care este diferită de contribuția de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă fixă anuală (taxa fixă anuală) stabilită altor categorii de plătitori remarcăm că, propunerea autorului proiectului nu este justificată și în esența sa contravine art. 3 lit. b) din *Legea nr. 489/1999*, care stabilește unul din principiile de bază ale sistemului public de asigurări sociale, cel al *egalității*, în virtutea căruia urmează a se asigura tuturor participanților la sistemul public - contribuabili și beneficiari - un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege.

Dat fiind faptul că, există mai multe categorii de contribuabili care muncesc pe cont propriu și nu au angajator aceștia urmează să plătească contribuții sociale în mod egal. Prin urmare, atenționăm că nu este judicios de a stabili în *Legea asigurărilor*

sociale de stat norme speciale pentru profesii juridice în ceea ce privește mărimea contribuției la asigurări sociale, or, **profesiile juridice** nu trebuie discriminate de alte profesii și alte persoane, care lucrează pe cont propriu și nu au angajator.

În context amintim concluziile Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (Decizia din 04.12.2014 pe cauza nr. 151/2014), unde Consiliul a constatat prezumția discriminării avocaților cu privire la: 1) discriminarea pe criteriu de statut profesional la determinarea cuantumului contribuțiilor sociale datorate de avocați statului (paragraful 6.4). La fel, Consiliul reamintește că principiul egalității cere tratament egal pentru persoanele aflate în situații egale și tratament diferit pentru persoanele aflate în situații diferite (paragraful 6.5).

Într-o consecutivitate logică a celor enunțate atenționăm că, principiul nediscriminării reprezintă un pilon important al politicii sociale comunitare, iar egalitatea oportunităților reprezintă cadrul necesar realizării politicii sociale la nivel statal și european. Evitarea adoptării unor norme care impun practici discriminatorii sunt absolut necesare într-o societate democratică.

Complementar menționăm că, normele privind majorarea contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă fixă anuală (taxa fixă anuală) calculată pentru profesii juridice nu corespund nici angajamentelor asumate prin Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025, aprobată prin *Legea nr. 211/2021*, în sensul enunțat de *îmbunătățire a sistemului contributiv și de garanții sociale a reprezentanților profesiilor conexe justiției, astfel încât să corespundă necesităților și posibilităților reprezentanților profesiilor juridice*.

Pentru o privire de ansamblu asupra sarcinii financiare aplicate reprezentanților profesiilor juridice reiterăm că, începând cu anul 2020, contribuția fixă de asigurare socială s-a majorat drastic de la 10 740 la 27772 MDL pentru anul 2023.

În context atenționăm că, majorarea considerabilă a contribuțiilor sociale în fiecare an reprezintă o suprimare a independenței și un climat absolut nefavorabil pentru exercitarea profesiilor juridice.

Argumentele suplimentare în vederea susținerii poziției evocate sunt reflectate în opiniile referitoare la proiectul în cauză ale Camerei Notariale din Republica Moldova, Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești și Uniunii Administratorilor Autorizați din Moldova (se anexează).

Anexă: 12 file.

Secretar de stat

Digitally signed by Copețchi Stanislav
Date: 2023.11.29 19:11:06 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Stanislav COPETCHI

CAMERA NOTARIALĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA

adresa: MD-2012, mun. Chișinău, str. București 90, of.16

www.cnm.md; camera.notariala@cnm.md, (022) 000 701, (022) 000 702, 061077753

Nr. 584 din 29 noiembrie 2023

La nr. 05/ -10473 din 29 noiembrie 2023

Ministerului Justiției

Direcția profesiei și servicii juridice

MD-2012, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, nr. 82

e-mail: secretariat@justice.gov.md

copie:

Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova

MD-2009, mun. Chișinău, str. Vasile Alecsandri, nr. 2

e-mail: secretariat@social.gov.md

irina.corman@social.gov.md

Camera Notarială a examinat proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2024, și formulează prezenta opinie:

Proiectul analizat propune o majorare a contribuției de asigurare socială obligatorie de stat pentru liber-profesioniștii ce practică activitate în sectorul justiției de la 24 255 MDL în anul 2021 și anul 2022, de la 27 408 MDL în anul 2023, la 33 104 MDL pentru anul 2024. Astfel, ultima majorare reprezintă cu 5 696 MDL mai mult.

Camera Notarială consideră că, sistemul de asigurare socială pentru plătitorii de contribuții fixe trebuie să fie identic pentru toți plătitorii de contribuții fixe. Profesiile liberale conexe justiției urmează a fi tratate în mod egal asemenea persoanelor fizice aflate în situații similare, iar orice tratare diferită trebuie justificată în mod obiectiv. Este inadmisibilă instituirea unor contribuții de asigurare socială exagerate numai pentru anumite profesii și păstrarea sistemului existent de asigurare socială în sumă fixă pentru alți contribuabili (ca ex.: întreprinzători individuali).

Prin instituirea unor sarcini contributive mai mari numai pentru anumite profesii sau activități se admite încălcarea principiului egalității consacrat în Legea nr. 489 din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale și ca urmare o discriminare a liber-profesioniștilor din sectorul justiției, pe criteriul profesional. Or, conform art. 3 lit. b) din Legea nr. 489/1999, unul din principiile de bază ale sistemului public de asigurări sociale este cel al egalității, în virtutea căruia urmează a se asigura tuturor participanților la sistemul public – contribuabili și beneficiari – un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege.

Proiectul legii bugetului asigurărilor sociale pentru anul 2024 nu conține nici o argumentare plauzibilă în favoarea majorării contribuției fixe de asigurare socială pentru profesiile juridice, în

comparație cu alte categorii de plătitori ai contribuțiilor sociale în cuantum fix. În mod particular, reținem că pentru liber-profioniști, dintre toți plătitorii de contribuții fixe, atât pentru anii precedenți, cât și pentru anul 2024 a fost stabilită cea mai mare mărime a contribuției fixe în categoria plătitorilor de contribuție fixă (plătitorii specificați la pct. 1.6, 1.7 și 1.8 – 17 522 MDL).

În aceste condiții, majorarea contribuției de asigurare socială propusă nu poate fi calificată decât ca abuzivă și contrară principiilor de organizare a sistemului de asigurare socială.

Pe acest subiect, reprezentanții profesiilor juridice au punctat în repetate rânduri, inclusiv în cadrul ședințelor organizate la inițiativa Ministerului Justiției, despre necesitatea revizuirii mecanismului de calcul a contribuțiilor de asigurare socială pentru a asigura funcționalitatea unui sistem de asigurare socială echitabil și sustenabil financiar pe termen lung, luându-se în considerare inclusiv statutul stagiarelor și a profesioniștilor ajunși la vârsta de pensionare.

Sub acest aspect, proiectul de lege nu corespunde nici angajamentelor asumate prin Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025, aprobată prin Legea nr. 211 din 06.12.2021, în sensul enunțat de îmbunătățire a sistemului contributiv și de garanții sociale a reprezentanților profesiilor conexe justiției, astfel încât să corespundă necesităților și posibilităților reprezentanților profesiilor juridice.

Politicile publice de impunere fiscală și asigurare socială / medicală necesită o abordare de ansamblu a tuturor obligațiilor financiare către bugetul de stat puse în sarcina liber-profioniștilor, sub aspectul impactului financiar final. Spre regret, observăm înaintarea unor politici izolate și lipsite de coerență în impunerea fiscală și asigurare socială și medicală a profesiilor juridice conexe justiției.

O astfel de abordare necoerentă este regretabilă și nu corespunde principiilor de consecutivitate, stabilitate și predictibilitatea a legii caracteristice unui stat de drept. Acoperirea cheltuielilor sistemului de asigurare socială din contul împovărării unei anumite categorii de contribuabili pe criteriul profesional este inechitabilă și regretabilă.

Marcăm că mărimea plăților încasate de către notar nu cresc în fiecare an, proportional creșterii salariului mediu sau minim pe economie, astfel abordarea privind „indexarea taxei fixe anuale în dependență de creșterea medie anuală a salariului prognozat pentru anul următor” se constată a fi una greșită. În această ordine de idei, contribuția de asigurări sociale de stat obligatorie stabilită în taxă fixă, pentru liberii profesioniști din sectorul justiției va crește considerabil în fiecare an, dat fiind faptul că salariu mediu și minim pe economie este la fel în creștere. Respectiv aceasta, va duce la descurajarea în activitatea profesioniștilor din domeniu, ceea ce presupune un eventual risc de reducere a numărului notarilor din țară și periclitarea activității în domeniul justiției.

Promovarea unor astfel de politici bugetar-fiscale pentru liberii profesioniști va genera o sarcina financiară împovărătoare, deoarece în cazul notarilor, spre deosebire de alți reprezentanți ai profesiilor juridice, statul a impus unele cheltuieli obligatorii prevăzute de lege, care nu pot fi ignorate în aprecierea impactului financiar al proiectului de lege.

Statul a stabilit condiții riguroase pentru desfășurarea activității notariale, care generează cheltuieli considerabile pentru fiecare notar și urmează a fi acoperite din contul venitului obținut din activitatea profesională. Conform art. 39 din Legea nr. 69 din 14.04.2016 cu privire la organizarea activității notarilor, din plățile încasate de notar pentru activitatea notarială conform art. 38 lit. b) și c) se acoperă cheltuielile pentru asigurarea tehnico-materială a activității, locațiune și întreținerea

biroului notarial, ținerea arhivei activității notariale, remunerarea personalului auxiliar angajat, cota de contribuție obligatorie a notarului, suma concediului anual, contribuțiile de asigurări sociale de stat și de asigurări obligatorii de asistență medicală, alte cheltuieli suportate în legătură cu activitatea profesională a notarului.

Astfel, notarii suportă cheltuieli profesionale impuse de lege, fără de care nu poate fi desfășurată activitatea profesională: cheltuieli de locațiune și întreținere a biroului notarului conform cerințelor de amenajare a biroului notarului aprobate de Ministerul Justiției, cheltuieli de ținere a arhivei notariale conform regulilor de păstrare, pregătire, evidență și predare a actelor notariale, cheltuieli de conectare și verificare a registrelor de publicitate la îndeplinirea actelor și procedurilor notariale, cheltuieli de procurare a registrelor notariale. Dintre acestea remarcăm păstrarea arhivei notariale, care în temeiul art. 36 din Legea nr. 69/2016 constituie proprietate a statului și face parte integrantă a Fondului arhivistic de stat, însă este impusă spre păstrare de către notari din resursele proprii și care prezintă o povară financiară costisitoare.

În afara de cheltuielile privind arhiva activității notarului, începând cu luna martie a anului 2024, notarii vor deține o nouă competență, sub aspectul digitalizării activității acestora, și anume, transmiterea cererilor de înregistrare a contractelor și certificatelor susceptibile de înregistrare în Registrul Bunurilor Imobile, printr-un nou mecanism, care majorează cheltuielile destinate activității.

Suplimentar, notarii în calitate de angajatori suportă cheltuieli de remunerare a muncii angajaților biroului notarului și a contribuțiilor de asigurare socială. Conform unui calcul mediu, în cadrul birourilor notarilor activează cel puțin 2 angajați, pentru care notarul în calitate de angajator achită toate impozitele în cote procentuale.

La îndeplinirea actelor și acțiunilor notariale, notarii acordă scutiri și reduceri pentru plata notarială, impuse prin lege și care nu sunt compensate în nici un mod de stat (Legea nr. 271/2003 cu privire la metodologia calculării plății pentru servicii notariale).

În condițiile promovării unor politici atât de aspre de impunere fiscală și asigurare socială, pretențiile statului în acordarea înlesnirilor la achitarea plăților notariale sunt utopice. Or, în cazul în care apar sarcini financiare tot mai grele pentru notari, iar inflația actuală determină și creșterea semnificativă a cheltuielilor pentru desfășurarea activității profesionale, creșterea plăților notariale pentru actele și procedurile notariale va deveni inevitabilă. La moment se află în elaborare proiectul Legii cu privire la plățile notariale, din partea autorităților statului fiind solicitată formularea unor reglementări cât mai accesibile cetățenilor și scutiri pentru plățile notariale. În condițiile înăsprii regimului de impunere fiscală, aspirațiile statului de a asigura îndeplinirea actelor notariale contra unor costuri cât mai accesibile pentru cetățeni nu vor putea fi susținute financiar de notari.

Înăsprirea regimului de impunere fiscală și asigurarea socială în fiecare an reprezintă o suprimare a independenței notarilor și un climat absolut nefavorabil pentru exercitarea profesiei de notar.

Direcția abordată de autorul proiectului nu este una de perspectivă și nici strategic fundamentată, or stabilirea unor condiții fiscale tot mai aspre și schimbătoare vor genera apariția unor costuri suplimentare pentru solicitanți la îndeplinirea actelor și acțiunilor notariale, pentru care autoritățile statului vor fi nevoite să găsească soluții de rezolvare.

Pentru restabilirea principiului solidarității și echității, considerăm oportună instituirea a două categorii de plăți sociale, precum a fost propus de către Uniunea Avocaților din Moldova:

1. **contribuabilii, care vor plăti suma de bază de 17 522 MDL/an**, trebuie să beneficieze de toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat din venitul lunar asigurat egal cu $\frac{1}{2}$ din mărimea prognozată a salariului mediu pe economie în anul respectiv;

2. **contribuabilii, care vor opta să plătească 27 772 MDL/an**, trebuie să beneficieze de toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat din venitul lunar asigurat egal cu mărimea prognozată a salariului mediu pe economie în anul respectiv.

În consecință, solicităm luarea în considerare a poziției Camerei Notariale în avizarea proiectului Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2024.

Președintele Camerei Notariale

Ex.: Anton J.
Tel.: 022 000-701 / 022 000-702

Digitally signed by Teleucă Aliona
Date: 2023.11.29 16:42:13 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Aliona TELEUCĂ

Uniunea Avocaților din Republica Moldova

Союз Адвокатов Республики Молдова
Union of Advocates of the Republic of Moldova

MD-2012, mun. Chișinău, str. București, 46, tel.: 022226152, fax: 022226152
email: uniunea.avocatilor.rm@gmail.com, www.uam.md

Nr. UA/785/2023 din 29.11.2023

La nr. 05/ -10473 din 29.11.2023

Ministerul Justiției al Republicii Moldova
secretariat@justice.gov.md

Cu referire la proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2024, expunem următoarele.

La art. 3 alin. (2) se propune majorarea contribuției anuale la 33 104 de lei.

Uniunea Avocaților din Republica Moldova reclamă o îngrijorare mare asupra modificărilor propuse prin art. 3 alin. (2) din proiect, prin majorarea contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă fixă anuală (contribuția fixă anuală) calculată pentru plătitorii specificați la pct. 1.6¹ din anexa nr. 1 la Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale la 33 104 de lei.

După cum se menționează în conținutul notei informative a proiectului, la baza mărimii contribuțiilor în Fondul de asigurări sociale se află menținerea „mecanismului de determinare a taxei fixe anuale, datorate de unele categorii de plătitori prevăzute în anexa nr.1 la Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, prin indexarea cu creșterea medie anuală a salariului, prognozată pentru anul precedent, și care în anul 2024 va constitui 17522 lei, iar pentru liber profesioniștilor din domeniul justiției - 33104 lei”.

Ținem să atragem atenția că, avocații nu primesc salarii, iar onorariile acestora **nu depind de mărimea salariului mediu sau minim pe economie**. Onorariile avocaților sunt în multe cazuri **mai mici decât salariul mediu sau chiar cel minim pe economie**.

Mărimea acestora depinde de capacitatea de plată a justișiebilului/clientului, de complexitatea cauzei, experiența profesională a avocatului, reputația acestuia, numărul ședințelor de judecată sau al acțiunilor procesuale, deplasări etc.

Conform §58 – 61 al hotărârii Curții constituționale nr. 08 din 06.04.2023 „58. Cu privire la primul aspect, Curtea reține că, în această cauză, legislatorul a calificat profesia de avocat ca fiind generatoare de venituri și, prin urmare, nu există un scop legitim ca persoanele care exercită această profesie să fie asigurate de Guvern. Curtea admite că profesia de avocat **poate** fi generatoare de venituri. Totuși, pentru a

stabili că profesia de avocat reprezintă un criteriu obiectiv care justifică tratamentul diferențiat, Curtea trebuie să verifice **dacă legea prevede garanții pentru persoanele care exercită această profesie că vor încasa venituri în cuantum suficient** care ar permite autorităților să le excludă din categoria persoanelor asigurate de Guvern.

59. Astfel, potrivit Legii nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, profesia de avocat este o profesie liberă și independentă, precum și că aceasta **nu constituie activitate de întreprinzător** [articolul 1 alin. (2)]. Avocatul acordă solicitanților asistență juridică calificată [articolul 8 alin. (1)], munca lui fiind remunerată din contul onorariilor primite de la persoanele fizice și juridice [articolul 63 alin. (1)], iar mărimea onorariilor se stabilește prin acordul părților contractante [articolul 63 alin. (2)]. De asemenea, Legea cu privire la avocatură prevede că, în funcție de starea materială a clientului, avocatul ar putea acorda asistență juridică în mod gratuit [articolul 5 alin. (5)].

60. Din conținutul normelor analizate, **Curtea concluzionează că licența de avocat nu presupune și încasarea în mod automat a unor venituri pecuniare, încasarea acestora fiind dependentă, *inter alia*, de efortul fizic și intelectual (capacitatea de muncă) depus, de capacitatea avocatului de a avea clienți și a le presta acestora asistență juridică calificată.** Prin urmare, deținerea de către o persoană cu dizabilități a licenței de avocat **nu presupune și încasarea iminentă a unor venituri.** Din acest punct de vedere, aceste persoane nu se deosebesc de persoana cu dizabilități care nu deține licență de avocat și respectiv această diferențiere nu are la bază un criteriu obiectiv.

61. Dimpotrivă, deținerea licenței de avocat ar putea constitui un criteriu obiectiv care ar justifica excluderea persoanelor cu dizabilități din categoria persoanelor asigurate de Guvern dacă mecanismul legal ar ține cont de veniturile persoanelor în discuție.”.

Considerăm incorectă abordarea din partea autorilor Proiectului: „**indexarea taxei fixe anuale în dependență de creșterea medie anuală a salariului prognozat pentru anul următor**”, deoarece mărimea onorariilor avocaților nu cresc în fiecare an, proportional creșterii salariului mediu sau minim pe economie.

Această abordare afectează direct și profesia de avocat, în sensul că afectează independența exercitării profesiei, care include în sine nu doar independența profesională propsiu-zisă, dar și independența economică, fără care profesia devine tot mai vulnerabilă presiunilor din afară.

Or, într-o astfel de abordare greșită, contribuția de asigurări sociale de stat obligatorie stabilită în taxă fixă, pentru liberii profesioniști din sectorul justiției va

crește considerabil în fiecare an, dat fiind faptul că salariu mediu și minim pe economie este la fel în creștere.

Fapt care, din cauza dificultăților financiare, va duce la descurajarea în activitate a profesioniștilor din domeniul dat, tinerii avocați fiind în imposibilitate să își onoreze povara obligațiilor în bugetul Asigurărilor sociale, mulți vor abandona profesia de avocat și va reduce considerabil numărul acestora. În consecință profesia de avocat va dispărea.

Or, angajarea acestora în calitate de salariați în cadrul unor instituții publice sau private, va facilita achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat, în metoda clasică, procentuală. Astfel, riscăm să reducem considerabil numărul avocaților din țară, fapt care cu siguranță va periclita activitatea din domeniul justiției și va compromite reforma justiției.

Așa, în doar ultimi trei ani, pentru avocații din Republica Moldova, au fost majorate obligațiile privind contribuțiile de asigurare socială cu 59 %, în comparație cu anul 2020 (10740 – a. 2020 vs. 27 772 lei – a. 2023), ceea ce este o sumă enormă, în condițiile în care veniturile anuale a avocaților nu au crescut. Dacă se va aproba proiectul legii avizate așa cum este prevăzut la art. 3 alin. (2), atunci contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă fixă anuală pentru anul 2024, se vor majora cu 68 % în comparație cu anul 2020, ceea ce este inadmisibil și inacceptabil pentru avocați.

Dacă se va păstra acest ritm anual de majorare a contribuțiilor de asigurări sociale, atunci la scurgerea următorului deceniu, avocații vor plăti deja 100.000 lei/anual (adică 5000 Euro/ anual). Aceasta în condițiile în care nu există o interpretare clară a legii, cu privire la faptul când avocatul beneficiază de ajutor de șomaj și dacă aceasta în general este posibil pentru avocați, care boli se consideră profesionale în cazul avocaților și în ce situații avocații sunt în prezența unui accident de muncă, pentru a beneficia de ajutoare și indemnizații sociale plătite de avocați la bugetul asigurărilor sociale de stat, pe care avocații în realitate nu le primesc.

Independența avocaților, inclusiv **independența economică** este necesară pentru a se asigura încrederea în justiție. Profesia de avocat nu poate fi exercitată într-o libertate deplină atunci când „independența avocaților” nu este asigurată de Stat sau este doar doar declarativă. Integritatea intelectuală, **independența profesională și economică**, respectarea confidențialității comunicărilor dintre avocat și client, respectarea secretului profesional sunt esențiale pentru a asigura clienților încredere în avocați și pentru a se asigura încrederea societății în profesia de avocat, în ansamblu.

Drept urmare, în privința avocaților urmează a fi schimbat conceptul (formula) de calcul al contribuției de asigurări sociale de stat obligatorie, încât **aceasta să nu**

depindă de creșterea salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru anul următor.

De asemenea, optăm pentru un tratament egal și echitabil a persoanelor prevăzute, în condițiile în care în raport cu alte categorii de persoane asigurate mărimea contribuției anuale are la bază indexarea proporțională creșterii medii anuale a salariului prognozat, iar în privința liber profesioniștilor din domeniul justiției se aplică o altă metodă.

Pe de altă parte, orice diferență de tratament în privința mărimii contribuției anuale 17522 lei și 33104 lei, trebuie să fie justificată în baza unor criterii obiective. În caz contrar, în lipsa unei justificări rezonabile și obiective a diferenței de tratament la stabilirea mărimii contribuției obligatorii în fondul de asigurare socială, suntem în prezența unui tratament discriminatoriu.

Este opinia fermă a corpului avocaților din Republica Moldova că sistemul de asigurare socială pentru plătitorii de contribuții fixe trebuie să fie identic pentru toți plătitorii de contribuții fixe. Dacă se reformează sistemul, atunci reforma trebuie să vizeze pe toți, dar nu numai profesiile juridice. Este inadmisibilă crearea unor sarcini contributive mai mari numai pentru anumite profesii sau activități.

Cu alte cuvinte, dacă un întreprinzător individual sau titular de patentă va avea opțiunea de a se asigura social contra unei sume de 17522 lei/an, atunci și un avocat ar trebui să aibă aceeași opțiune.

De principiu, considerăm că nu există nici o justificare obiectivă a diferenței de tratament dintre fondatori ai întreprinderilor individuale, inclusiv fondatori ai gospodăriilor țărănești (de fermier), persoanele fizice care desfășoară activități independente în domeniul comerțului cu amănuntul, cu excepția comerțului cu mărfuri supuse accizelor, persoanele fizice care exercită activități în domeniul achizițiilor de produse din fitotehnie și/sau horticultură și/sau de obiecte ale regnului vegetal, titularii patentei de întreprinzător și persoanele angajate prin contract individual de muncă care efectuează transport rutier de persoane în regim de taxi, pe de o parte, și liber-profesioniștii ce practică activitate în sectorul justiției.

Conform art. 3 lit. b) din Legea nr. 489/1999, unul din principiile de bază ale sistemului public de asigurări sociale este cel al **EGALITĂȚII**, în virtutea căruia urmează a se asigura tuturor participanților la sistemul public - contribuabili și beneficiari - un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege.

Nota informativă la proiectul legii bugetului asigurărilor sociale pentru anul 2024 **nu conține nici o argumentare plauzibilă în favoarea majorării contribuției fixe de asigurare socială pentru profesiile juridice**, în comparație cu alte categorii de plătitori ai contribuțiilor sociale în cuantum fix. În mod particular, reținem că dintre plătitorii de contribuții fixe, pentru – liberii profesioniști atât pentru anii precedenți, cât și pentru anul 2024 a fost stabilită cea mai mare mărime a contribuției fixe în categoria plătitorilor de contribuție fixă: plătitorii specificați la p. 1.6, 1.7 și 1.8 – 17 522 MDL.

În aceste condiții, majorarea contribuției de asigurare socială propusă nu poate fi calificată decât ca **abuzivă și contrară principiilor de organizare a sistemului de asigurare socială.**

Reprezentanții profesiiilor juridice au punctat în repetate rânduri, inclusiv în cadrul ședințelor organizate la inițiativa Ministerului Justiției pe acest subiect, despre necesitatea revizuirii mecanismului de calcul a contribuțiilor de asigurare socială pentru a asigura funcționalitatea unui sistem de asigurare socială echitabil și sustenabil financiar pe termen lung.

Sub acest aspect, proiectul de lege **nu corespunde nici angajamentelor asumate prin Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025,** aprobată prin Legea nr. 211 din 06.12.2021, în sensul enunțat de îmbunătățire a sistemului contributiv și de garanții sociale a reprezentanților profesiiilor conexe justiției, astfel încât să corespundă necesităților și posibilităților reprezentanților profesiiilor juridice.

În acest sens, ținem să subliniem că, veniturile avocaților în această perioadă nu s-a majorat, iar majoritatea avocaților obțin venituri lunare mai mici de salariul prognozat pe economie.

Pentru restabilirea principiului solidarității și echității se impune instituirea a două categorii de plăți:

1. **contribuabilii, care vor plăti suma de bază de 17.522 lei/an,** trebuie să beneficieze de toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat din venitul lunar asigurat egal cu $\frac{1}{2}$ din mărimea prognozată a salariului mediu pe economie în anul respectiv;
2. **contribuabilii, care vor opta să plătească 27.772 lei/an,** trebuie să beneficieze de toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat din venitul lunar asigurat egal cu mărimea prognozată a salariului mediu pe economie în anul respectiv.

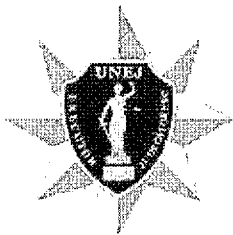
Promovarea unor politici bugetar-fiscale pentru liberii profesioniști în lipsa unei analize a impactului acestora asupra activității liber-profesioniștilor și în lipsa unor criterii obiective, bazate pe **un tratament nediscriminatoriu în raport cu alte persoane asigurate,** va genera o sarcina financiară împovărătoare și contrară principiului egalității organizării și funcționării sistemului public de asigurări sociale.

Cu respect,

Digitally signed by Popescu Dorin
Date: 2023.11.29 16:42:48 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dorin POPESCU
Președinte al Uniunii Avocaților din Republica Moldova

unejmoldova@gmail.com
Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Kiev 3/A, et. 3
tel/fax: (373) 22 876 521

29.11.2023 Nr.1003

Ministerul Justiției al Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. 31 august 1989, nr. 82

În contextul proiectului Hotărârii Guvernului Cu privire la aprobarea proiectului legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2024 remis spre avizare, UNEJ, în calitate de organ profesional al executorilor judecătorești, reiterează considerentele și opinia expusă în avizele aferente proiectelor similare propuse pentru anul 2022 și 2023.

De asemenea, exprimăm susținerea pentru promovarea proiectelor de lege propuse și înaintate către Ministerul Justiției de către Uniunea Națională a Avocaților din Republica Moldova (care prevede diferențierea sumei achitate la BASS în funcție de venitul liber profesionistului).

Optăm pentru promovarea acestei modalități de reglementare a plăților la BASS și de către executorii judecătorești, ca fiind mai echitabilă și justificată decât cea propusă de autorități pentru anul 2024.

Totodată, UNEJ menționează că în condițiile, activităților PRO BONO impuse executorilor judecătorești prin *LP356 din 29.12.22, MO456-459/30.12.22 art.813; în vigoare 01.01.23*, referitor la scutirea creditorului în persoana statului de avansarea cheltuielilor de executare, precum și neajusării taxelor și spezelor procedurii de executare la rata inflației timp de peste 13 ani contrar prevederilor Hotărârii Guvernului RM Nr. 886 din 23-09-2010, creșterea progresivă, din an în an, a cotelor de plată față de BASS - **este absolut nejustificată.**

Situația este agravată de faptul că din 01.01.2023 statul ca și creditor nu avansează nimic din cheltuielile de executare - ele urmând a fi suportate de executori din acele tarife neajustate de 13 ani.

Apreciem aceasta tratare ca una discriminatorie și cu efecte periculoase în timp și mizăm pe înțelegerea acestor aspecte și de Ministerul Justiției și intervenirea promptă intru remedierea lor.

Creșterea cotelor de plată inclusiv față de BASS contrar obligației statului de a contribui la organizarea unui sistem de executare viabil și finanțat corespunzător va duce inevitabil la falimentarea multor birouri ale executorilor judecătorești iar în consecință Statul nu va reuși asigurarea/garantarea accesului liber la justiție a justitiabililor, iar în consecință **dreptul obținut prin hoatărire judecătorească - va ramine unul iluzoriu.**

Președinte

Roman TALMACI

Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova

Sediul: MD 2004, Republica Moldova, municipiul Chișinău, strada Toma Ciorbă, nr. 18
Site: www.uaam.md, tel.: + 373 69255640, +373 79514541, email: officeuaam@gmail.com

29.11.2023

Ministerul Justiției al Republicii Moldova

e-mail: secretariat@justice.gov.md

*Aviz la proiectul legii
bugetului asigurărilor sociale
de stat pe anul 2024*

Prin prezenta Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova, în limitele competenței atribuite prin dispoziția art. 10 din Legea cu privire la administratorii autorizați comunică că *nu susține proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2024 prin care se propune majorarea contribuției anuale pentru liberii profesioniști pînă la 33 104 de lei.*

Potrivit proiectului propus și notei informative la proiect se propune majorarea contribuțiilor sociale pentru liberii profesioniști de la 27772 lei la 33104 lei, motivând prin indexarea cu creșterea medie anuală a salariului, prognozată pentru anul precedent.

Drept urmare, considerăm, că urmează a fi schimbat conceptul de calcul al contribuției de asigurări sociale de stat obligatorie, încât aceasta să nu depindă de creșterea salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru anul următor.

Din analiza Notei informative la proiectul legii bugetului asigurărilor sociale pentru anul 2024 se observă, că nu există o argumentare în favoarea majorării contribuției fixe de asigurare socială pentru liberii profesioniști, or alte categorii de plătitori urmează să achite pentru anul 2024 contribuția fixă în mărime de 17 522 lei.

În legătură cu aceasta solicităm de a stabili contribuțiile sociale pentru anul 2024 la nivelul anului 2023 în mărime de 27772 lei pentru cei care doresc să beneficieze de toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat și în mărime de 17522 lei pentru cei care vor să beneficieze de toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat din venitul lunar asigurat egal cu ½ din mărimea prognozată a salariului mediu pe economie în anul respectiv.

Vicereședintele UAAM

Digitally signed by Popa Ion
Date: 2023.11.29 17:24:58 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ion Popa